DOMSTOLENS KENDELSE (Første Afdeling)
16. september 1997 *

I sag C-59/96 P,

Casper Koelman, Bruxelles, ved advokat R. V. H. Jonker, Amsterdam, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat R. Pels, 12, rue Léon Thyes,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 9. januar 1996 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Udvidede Afdeling) i sagen Koelman mod Kommissionen (sag T-575/93, Sml. II, s. 1), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B. J. Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos C. Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret,

støttet af

Buma, en sammenslutning efter nederlandsk ret med hjemsted i Amstelveen (Nederlandene), ved advokaterne C. van Rij og E. A. P. Engels, Amsterdam, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat G. Harles, 8-10, rue Mathias Hardt,

* Processprog: nederlandsk.

og

Den Franske Republik ved kontorchef C. de Salins og ekspeditionssekretær P. Martinet, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

intervenienter,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Sevón, og dommerne D.A.O. Edward og M. Wathelet (refererende dommer),

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 4. marts 1996 har C. Koelman i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt af Retten i Første Instans den 9. januar 1996 (sag T-575/93, Koelman mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, herefter »den anfægtede dom«), hvorved Retten

i Første Instans frifandt Kommissionen for en række påstande vedrørende Kommissionens beslutning af 14. oktober 1993 om at afvise den klage, Koelman havde indgivet i medfør af artikel 3, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81).

2 Det fremgår af den anfægtede dom, at Koelman den 26. oktober 1990 indgav en klage til Kommissionen om en påstået overtrædelse af konkurrencereglerne i forbindelse med to standardaftaler om kabeldistribution af henholdsvis tv- og radioprogrammer, der siden 1985 var indgået i Nederlandene mellem rettighedshaverne til disse programmer, som alle repræsenteredes af Buma, og det enkelte kabeldistributionsselskab. Disse aftaler skal sikre anvendelsen af »Auteurswet« (lov om ophavsret) på viderespredning af sådanne programmer, for så vidt angår samtykke til viderespredning og vederlag til indehaverne af ophavsrettigheder (præmis 2 og 9 i den anfægtede dom).

3 Den 6. marts 1992 fulgte Koelman denne klage op med en række klagepunkter mod den standardaftale om udnyttelse af ophavsretten, der den 23. december 1986 var indgået mellem ophavsmændene til musikværker og Buma, som er den eneste organisation, der efter den nederlandske lovgivning er bemyndiget til at optræde som formidler for så vidt angår ophavsret til musikværker (præmis 5 og 9).

4 Den 6. august 1992 anlagde Koelman passivitetssøgsmål mod Kommissionen efter først at have opfordret den til at handle ved skrivelse af 8. april 1992 (sag T-56/92) (præmis 11).

5 Den 8. oktober 1992 underrettede Kommissionen i medfør af artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til

artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42) Koelman om, at den havde til hensigt at afvise hans klage, og anmodede ham om fremsætte sine bemærkninger hertil (præmis 11).

6 Koelman fremsatte sine bemærkninger i skrivelse af 8. november 1992 (præmis 12).

7 Ved skrivelse af 14. oktober 1993 afviste Kommissionen endeligt Koelman's klage (præmis 13).

8 Ved kendelse af 29. november 1993 (sag T-56/92, Koelman mod Kommissionen, Sml. II, s. 1267) fastslog Retten, at det herefter var ufornødent at træffe afgørelse vedrørende passivitetssøgsmålet (præmis 14).

9 Den 14. december 1993 anlagde Koelman sag ved Retten, hvorunder han dels i henhold til EF-traktatens artikel 173 nedlagde påstand om annullation af Kommissionens beslutning om at afvise hans klage, dels i henhold til traktatens artikel 178 og artikel 215, stk. 2, nedlagde påstand om erstatning af det tab, han hævdede at have lidt (præmis 15).

10 I stævningen nedlagde Koelman følgende påstande:

»1) I medfør af traktatens artikel 173 og 174 annulleres Kommissionens beslutning om ikke at indlede en procedure i henhold til artikel 3 i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), i anledning af hans

klage af 26. oktober 1990 vedrørende følgende forhold: de to aftaler af 29. maj 1985 om kabeldistribution af radio- og tv-programmer samt alle heraf afledte aftaler, den omstændighed, at organisationer, som forvalter ophavsrettighederne til musikværker, og som indtager en dominerende stilling, deltager i disse og andre aftaler, de standardaftaler om udnyttelse af ophavsretten, som benyttes af Buma, samt den rolle, den nederlandske stat har spillet i forbindelse med indgåelsen af kabeldistributionsaftalerne.

Der sikres ophavsmændene ret til frit at vælge den organisation, de ønsker at overlade forvaltningen af deres værker til.

Der sikres de virksomheder, som beskæftiger sig med forvaltning af rettigheder, en reel adgang til markedet, og de beskyttes mod de misbrug af en dominerende stilling, som de ophavsretlige organisationer, der indtager en monopolstilling med hensyn til musikværker, gør sig skyldige i.

2) Det fastslås,

a) at de to aftaler af 29. maj 1985 om kabeldistribution af radio- og tv-programmer samt alle heraf afledte aftaler er i strid med traktatens artikel 85, stk. 1

b) at standardaftalen af 29. maj 1985 om kabeldistribution af tv-programmer samt alle heraf afledte aftaler er i strid med traktatens artikel 7

c) at Buma's deltagelse i kabeldistributionsaftalerne i den form, hvori de er indgået, er i strid med traktatens artikel 86

d) at den rolle, den nederlandske stat har spillet i forbindelse med indgåelsen af kabeldistributionsaftalerne og den praktiske gennemførelse af aftalerne ved hjælp af tillægsbeløb på fakturaer fra offentligt godkendte institutioner, er i strid med forpligtelserne i henhold til artikel 90

e) at bestemmelserne i artikel 2, 3, 5, 6, 8 og 9 i Buma's standardkontrakter om udnyttelse af musikværker udgør en overtrædelse af Kommissionens beslutning af 2. juni 1971 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 86 (IV/26760 — Gema, JO L 134, s. 15), idet de udgør et misbrug af Buma's dominerende stilling i forhold til ophavsmændene.

3) I øvrigt træffes der afgørelse på andre punkter, som Retten anser for relevante.

4) Kommissionen tilpligtes at erstatte det af C. Koelman lidte tab, som anslås til at udgøre mindst 1 500 000 HFL, eller i det mindste den del af tabet, som Retten vil anse for at være forårsaget af Kommissionens adfærd.

5) Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger« (præmis 19).

11 Endvidere fremgår følgende af den anfægtede dom:

»Under retsmødet erklærede sagsøgerens advokat, at han hverken ønskede at afgive indlæg eller besvare de spørgsmål, Retten måtte ønske at stille ham, på processproget, fordi han ikke havde tilstrækkeligt kendskab til dette. Under disse omstændigheder gav Kommissionen også afkald på at afgive indlæg. Med Kommissionens samtykke foreslog Retten sagsøgerens advokat at besvare nogle spørgsmål, den ønskede at stille ham, på fransk. Selv om der under retsmødet var sørget for oversættelse til fransk af de spørgsmål, der skulle stilles, erklærede sagsøgerens advokat, at han foretrak, at Retten ikke stillede ham spørgsmål i betragtning af, at

der under den skriftlige forhandling var gjort udførligt rede for sagsøgerens opfattelse. Retten nøjedes herefter med at stille Kommissionen nogle spørgsmål, som den besvarede på processproget. Intervenienten var ikke repræsenteret under retsmødet« (præmis 18).

Den anfægtede dom

12 Retten afviste appellantens påstande, for så vidt som de ikke vedrørte annullation af Kommissionens beslutning af 14. oktober 1993 (herefter »den omtvistede beslutning«).

13 Retten bemærkede med hensyn til den anden del af punkt 1 i appellantens påstande, at »det følger af fast praksis, at Retten ikke har kompetence til at give fællesskabsinstitutionerne, medlemsstaterne eller fysiske og juridiske personer påbud« (præmis 29), og med hensyn til de under punkt 2 anførte påstande, at den »[ikke har] kompetence til på en fysisk eller juridisk persons initiativ at træffe afgørelse om, hvorvidt en medlemsstats eller en fysisk eller juridisk persons adfærd er forenelig med traktatens bestemmelser, og heller ikke til helt eller delvis at erklære aftaler indgået af fysiske eller juridiske personer ugyldige« (præmis 30). Endelig fandt Retten med hensyn til den under punkt 3 anførte påstand, at den ikke var »så præcis, som den skal være i henhold til artikel 19 i EF-statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement for at kunne antages til realitetsbehandling« (præmis 31).

14 I øvrigt frifandtes sagsøgte, for så vidt angik påstanden om annullation og om erstatning.

Annullationspåstanden

15 Til støtte for annullationspåstanden gjorde appellanten for Retten fire anbringender gældende.

Det første anbringende

16 Det første anbringende var, at der forelå en tilsidesættelse af traktatens artikel 85, stk. 3.

17 Retten forkastede dette anbringende med følgende begrundelse:

»38. Med dette anbringende anmodes Retten om at afgøre, om Kommissionen kan afvise en klage, der fremsættes i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17, med den begrundelse, at de aftaler, der er klaget over, under alle omstændigheder opfylder de krav, der er opstillet i traktatens artikel 85, stk. 3, for at en aftale kan være omfattet af en fritagelse fra forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1, når Kommissionen ikke har rettet en beslutning herom til parterne i aftalerne, som i øvrigt har anmeldt dem til Kommissionen, og når den ikke endeligt har taget stilling til, om aftalerne er i strid med traktatens artikel 85, stk. 1.

39. Indledningsvis bemærkes, at Kommissionen, når der indgives en klage til den i medfør af artikel 3 i forordning nr. 17, er forpligtet til at foretage en omhyggelig undersøgelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som den klagende part har fremført, med henblik på at undersøge, om de nævnte omstændigheder giver grundlag for at antage, at der foreligger en adfærd, som kan fordreje konkur-

rencen inden for Fællesskabet og påvirke handelen mellem medlemsstaterne (Rettens dom af 18.9.1992, sag T-24/90, Automec mod Kommissionen ('Automec II-dommen'), Sml. II, s. 2223, præmis 79). Imidlertid følger det også af Domstolens og Rettens faste praksis, at artikel 3 i forordning nr. 17 ikke giver den, der har fremsat en begæring i henhold til denne bestemmelse, krav på, at Kommissionen træffer en beslutning efter traktatens artikel 189 om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af traktatens artikel 85 (Domstolens dom af 18.10.1979, sag 125/78, Gema mod Kommissionen, Sml. s. 3173, præmis 17, og Rettens dom af 24.1.1995, sag T-114/92, BEMIM mod Kommissionen, Sml. II, s. 147, præmis 62).

40. Retten finder, at det fremgår af disse afgørelser, at Kommissionen ved afvisningen af en klage skal angive grundene til, at den omhyggelige undersøgelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som den klagende part har fremført, ikke har ført til, at den har indledt en procedure til konstatering af en overtrædelse af traktatens artikel 85. I denne forbindelse kan Kommissionen undersøge de aftaler og former for praksis, der er klaget over, i henseende til artikel 85 som helhed, og anføre grundene til, at den — selv om disse aftaler og former for praksis måtte udgøre en overtrædelse af artikel 85, stk. 1 — finder, at denne bestemmelse under alle omstændigheder kan erklæres 'uanvendelig' på disse aftaler og former for praksis i medfør af artikel 85, stk. 3, og derfor ikke antager, at den omhyggelige undersøgelse af klagen bør føre til, at den tager klagerens anmodning til følge. Dette medfører i det foreliggende tilfælde, at Kommissionen var berettiget til som begrundelse for sin beslutning om at afvise klagen at angive grundene til, at den på grundlag af de faktiske og retlige omstændigheder, klageren havde fremført, fandt, at standardaftalerne opfyldte betingelserne i artikel 85, stk. 3, uden først at træffe en beslutning om fritagelse af disse aftaler rettet til de kontraherende parter eller endeligt at tage stilling til, om aftalerne var forenelige med artikel 85, stk. 1.

41. Retten skal ikke desto mindre bemærke, at en sådan beslutning om at afvise en klage, som ikke endeligt tager stilling til, om der foreligger en overtrædelse af artikel 85, stk. 1, og hvorved der ikke gives fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, kun indeholder en vurdering fra Kommissionens side af de omhandlede

aftaler og former for praksis. Som følge heraf har den — som Kommissionen har anerkendt under retsmødet — samme juridiske værdi som administrative skrivelser ('comfort letters') (Domstolens domme af 10.7.1980, forenede sager 253/78 og 1/79-3/79, Giry og Guerlain m.fl., Sml. s. 2327, præmis 13, sag 37/79, Marty, Sml. s. 2481, præmis 10, og sag 99/79, Lancôme og Cosparfrance, Sml. s. 2511, præmis 11).

42. Heraf følger, at Kommissionens opfattelse, som tilkendegivet i en beslutning om at afvise en klage som den her omhandlede, ikke kan være til hinder for, at en national retsinstans, som skal tage stilling til, om de aftaler og former for praksis, der er klaget over, er forenelige med artikel 85, stk. 1, uden videre erklærer disse ugyldige i medfør af artikel 85, stk. 2, efter de for retten foreliggende omstændigheder. Det forhold, at Kommissionen ikke har givet udtryk for sin opfattelse i en administrativ skrivelse, men i en retsakt, der kan anfægtes, ændrer ikke denne konklusion, for så vidt som den tilkendegivne opfattelse ikke indebærer en endelig stillingtagen til, om der foreligger en overtrædelse af artikel 85, stk. 1, eller en fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, på de betingelser, der er fastsat med henblik herpå i forordning nr. 17.

43. Endvidere bemærkes, at Kommissionens opfattelse er et forhold, som de nationale retsinstanser kan tage i betragtning ved deres prøvelse af, om de pågældende aftaler eller den pågældende adfærd strider mod de nævnte bestemmelser (jf. dommen i sagen Giry og Guerlain m.fl., præmis 13), idet de eventuelt retter henvendelse til Kommissionens tjenestegrene (Domstolens dom af 28.2.1991, sag C-234/89, Delimitis, Sml. I, s. 935, præmis 43-55). I det foreliggende tilfælde er et af disse forhold netop Kommissionens opfattelse, hvorefter 'det ikke på forhånd kan udelukkes, at aftalerne vedrørende kabeldistribution har til formål eller til følge, at konkurrencen begrænses i artikel 85, stk. 1's forstand' (jf. den anfægtede beslutning, punkt 10, 11 og 12), selv om Kommissionen endnu ikke har benyttet sig af den enekompetence, den i henhold til forordning nr. 17 har til at indrømme fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, hvilket indebærer, at den nationale ret fortsat har beføjelse til at erklære en sådan aftale ugyldig.«

Det andet anbringende

18 Det fremgår af den anfægtede dom, at det andet anbringende indeholdt to led.

19 Det første led i anbringendet var, at der var anlagt et åbenbart urigtigt skøn, idet Kommissionen med urette havde støttet sin afvisning af appellantens klage på, at standardaftalerne opfyldte alle betingelserne i traktatens artikel 85, stk. 3.

20 Det andet led i anbringendet gik ud på, at Kommissionen med urette havde fundet, at Buma ikke havde tilsidesat traktatens artikel 86 ved at indgå standardaftalerne, og at den med urette havde fundet det unødvendigt på baggrund af artikel 86 at undersøge, om Kongeriget Nederlandenes adfærd var forenelig med traktatens artikel 90, stk. 1 (præmis 35 i den anfægtede dom).

21 Retten forkastede det andet anbringende med følgende begrundelse:

»56. Retten skal indledningsvis bemærke, at det er fast praksis, at når Kommissionen har besluttet at henlægge en klage, som er indgivet i medfør af artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 17, uden at foretage en undersøgelse, må den legalitetskontrol, som Retten udøver, have til formål at efterprøve, om den anfægtede beslutning er truffet på grundlag af urigtige faktiske omstændigheder, samt om den er behæftet med en retsvildfarelse, et åbenbart fejlskøn eller magtfordrejning (Rettens dom af 18.5.1994, sag T-37/92, BEUC og NCC mod Kommissionen, Sml. II, s. 285, præmis 45).

57. Med hensyn til det første led af dette anbringende skal Retten først og fremmest bemærke, at Kommissionen i punkt 14 i den anfægtede beslutning har udtalt, at 'en kollektiv og ensartet aftale om tilladelse til at udsende radio- og tv-programmer er den mest virkningsfulde og effektive måde, hvorpå man kan sikre en retmæssig udsendelse af disse programmer pr. kabel i en situation, hvor et stort antal rettighedshavere og kabelselskaber berøres af tilladelsen og den deraf følgende udsendelse. Da såvel indenlandske som udenlandske sendere berøres af denne kollektive aftale, må det konstateres, at den forbedrer fordelingen af radio- og tv-programmer på det fælles marked'. Retten må imidlertid konstatere, at sagsøgeren har bestridt dette ved at anføre, at viderespredning af radio- og tv-programmer pr. kabel ikke finder sted i mindre omfang i de lande, som ikke har 'en kollektiv og ensartet aftale om tilladelse til at udsende radio- og tv-programmer', men uden at føre det mindste bevis for de faktiske forhold, han påberåber sig, selv om Kommissionen havde opfordret ham hertil i den skrivelse, den sendte ham den 8. oktober 1992 i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63.

58. Retten finder derfor ikke, at sagsøgeren har godtgjort, at Kommissionens opfattelse, hvorefter en kollektiv og ensartet aftale er den mest virkningsfulde og effektive måde, hvorpå man kan sikre en retmæssig viderespredning af radio- og tv-programmer, beroede på et åbenbart urigtigt skøn. Heraf følger, at Retten ikke kan give sagsøgeren medhold i dette argument.

59. For det andet må det fastslås, at sagsøgeren hverken i sine bemærkninger af 8. november 1992 som svar på Kommissionens skrivelse af 8. oktober 1992 eller i stævningen eller replikken har anført noget forhold til støtte for, at forbrugerne ikke skulle være sikret en rimelig andel af fordelen ved en forbedring af viderespredningen af radio- og tv-programmer, som kunne svække troværdigheden af Kommissionens argumentation i den anfægtede beslutning, nemlig at kabeldistributionsaftalerne gør det muligt at tilbyde forbrugerne et større udbud af radio- og tv-programmer og nedsætter risikoen for forstyrrelser og afbrydelser af udsendelserne som følge af tvister vedrørende ophavsretten til et minimum. Heraf følger, at Retten heller ikke kan give sagsøgeren medhold i dette argument.

60. For det tredje må det med hensyn til betingelsen i traktatens artikel 85, stk. 3, hvorefter standardaftalerne ikke må pålægge de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå de i bestemmelsen nævnte mål, fastslås, at sagsøgeren ikke har foreslået noget holdbart alternativ til Kommissionens opfattelse, hvorefter indgåelse af en kollektiv kabeldistributionsaftale mellem rettighedshaverne og det enkelte kabelselskab er uomgængelig nødvendig med henblik på at forbedre den effektive og retmæssige viderespredning af radio- og tv-programmer. Med hensyn til den første mulighed, sagsøgeren har foreslået, hvorefter afregningen for ophavsretten til viderespredning af radio- og tv-programmer pr. kabel skal ske ved kilden, dvs. mellem den, der første gang udsender programmet, og indehaveren af ophavsretten, skal Retten nemlig bemærke, at selv hvis den form for afregning, sagsøgeren har foreslået, kunne overvejes, ville indførelsen af et sådant system ikke kunne forhindre, at der opstod hindringer ved forhandlingerne mellem den, der første gang udsender programmet, og et kabeldistributionsselskab vedrørende indgåelsen af en aftale om viderespredning pr. kabel af et udsendt program. Desuden er det efter et sådant system nødvendigt at indgå individuelle aftaler mellem hvert enkelt kabelselskab og hver enkelt, der første gang udsender et ophavsretligt beskyttet værk. Da der for dele af samme radio- og tv-program kan være flere, der udsender dem for første gang, er det klart, at indgåelse af sådanne individuelle aftaler ikke gør det muligt virkningsfuldt og effektivt at sikre videresprednin gen af de pågældende programmer, sådan som indgåelsen af en kollektiv aftale gør.

61. Endvidere har sagsøgeren til støtte for den anden metode, der er baseret på automatisk 'tracking' af de videresprede programmer, som bilag til den skrivelse, han sendte til Kommissionen den 6. marts 1992, fremlagt en annonce fra selskabet Broadcast Data Systems for et system, der betegnes som 'Record Track, AD Track, Radiotrack og Royalty Track'. Annoncen lyder således:

'A method for instantaneously gathering and reporting data about songs and commercials being broadcast, Broadcast Data Systems offers four airplay monitoring

information services for different segments of the music, advertising and radio industries

Record Track lets record companies and associated businesses quickly, easily track songs being played on radio, music TV and cable stations nationwide

Royalty Track allows performing rights societies to expand substantially their ability to monitor the on-air use of copyrighted music.'

62. På grundlag af denne kortfattede annonce finder Retten, at det system, sagsøgeren har foreslået, kun kan bruges til 'tracking' af udsendelse af lydsignaler. Derimod synes et sådant system ikke at kunne anvendes til 'tracking' af visuelle signaler såsom billeder eller — hvad der navnlig er af betydning for sagsøgeren — fotografier. Dette system kan derfor ikke foreslås som et brugbart alternativ til indgåelse af en kollektiv aftale.

63. Heraf følger, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionens argumentation i denne henseende hviler på et åbenbart urigtigt skøn.

64. For det fjerde skal Retten med hensyn til den sidste betingelse i artikel 85, stk. 3, hvorefter de omtvistede aftaler ikke må udelukke konkurrencen for en væsentlig del af markedet, bemærke, at Kommissionen i den anfægtede beslutning har gjort gældende, at standardaftalerne 'giver kabelselskaberne mulighed for i henhold til en enkelt kontrakt at opnå en licens, der omfatter alle ophavsrettigheder, der tilhører rettighedshaverne og tredjemænd, som de repræsenterer'. Kommissionen anfører derefter, 'at disse standardaftaler ikke udelukker, at kabelselskaberne kan indgå individuelle aftaler med rettighedshaverne, hvis de for eksempel ønsker at tilbyde et mere selektivt udbud af sendere' (punkt 17 i den anfægtede beslutning).

65. I denne forbindelse må det først understreges, at Kommissionen ikke har gjort gældende, at samtykket fra de rettighedshavere, der er parter i standardaftalerne, også indebærer et samtykke fra de ophavsmænd eller rettighedshavere, som ikke er parter eller repræsenteret i standardaftalerne, til videresprednin pr. kabel af deres værker.

66. Retten finder derfor ikke, at den af Kommissionen anlagte vurdering indebærer, at andre formidlere af ophavsrettigheder end dem, der er parter eller repræsenteret i standardaftalerne, ikke har ret til at indgå særlige aftaler med kabeldistributionsselskaberne om afregningen af de afgifter, der skal erlægges som følge af videresprednin af de værker, de optræder som formidlere af. Heraf følger, at sagsøgerens argument på dette punkt er irrelevant, da det hviler på en urigtig forståelse af Kommissionens vurdering som anført i den anfægtede beslutning.

67. Retten skal dernæst bemærke, at den klausul, der findes i indledningen til standardaftalen for tv-programmer, og som sagsøgeren betegner som en 'eneretsklausul', i virkeligheden henviser til den eneret, rettighedshaverne har til at give samtykke til videresprednin pr. kabel af de beskyttede værker. Sagsøgeren misforstår i den henseende klausulens rækkevidde og karakter, idet han tillægger den en retsstiftende karakter, som den ikke har. I den klausul, sagsøgeren henviser til, tilsikrer de rettighedshavere, der er parter i standardaftalen, nemlig blot de andre parter i aftalen, at de i henhold til gældende lovgivning har en eneret, for at

få disse andre parter i standardaftalen til at forpligte sig over for dem. Retten må i øvrigt konstatere, at den forpligtelse, rettighedshaverne indgår i standardaftalens artikel 6, hvori de påtager sig ethvert økonomisk ansvar, som kan opstå som følge af krav fra ophavsmænd eller rettighedshavere, som ikke er repræsenteret i standardaftalen, i tilfælde af viderespredning af værker, som disse har beskyttelse for, kun er berettiget som følge af, hvad de rettighedshavere, der er parter i standardaftalen, tilsikrer i den klausul i indledningen, sagsøgeren har henvist til. Følgelig må det bemærkes, at den i klausulen i indledningen omhandlede eneret — i det mindste i princippet — ikke er til hinder for, at disse rettighedshavere indgår andre aftaler end standardaftalerne, som også vedrører viderespredning pr. kabel af deres programmer, i givet fald under medvirken af andre formidlere på markedet og eventuelt samtidig med Buma's medvirken — på grund af dennes lovbestemte monopol — når der er tale om viderespredning af musikværker. Hverken denne klausul i standardaftalen eller det lovbestemte monopol kan derfor indvirke på Kommissionens vurdering, hvorefter den omtvistede standardaftale opfylder den sidste betingelse i traktatens artikel 85, stk. 3. Sagsøgeren har derfor heller ikke i denne henseende godtgjort, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn i den anfægtede beslutning.

68. Heraf følger, at det første led i det andet anbringende ikke kan tages til følge, da sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionens vurdering med hensyn til betingelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, hviler på et åbenbart urigtigt skøn.

69. Med hensyn til det andet led i dette anbringende, hvorefter Buma skal have misbrugt sin dominerende stilling på markedet for ophavsrettigheder til musikværker til at opnå en lignende stilling på beslægtede markeder, fremgår det af den anfægtede beslutning, at Kommissionen har afslået på eget initiativ at undersøge, om Buma har tilsidesat traktatens artikel 86, fordi der ikke forelå konkrete og nøjagtige angivelser fra sagsøgerens side (punkt 20 og 21 i den anfægtede retsakt). Når henses til indholdet af sagsøgerens klage (punkt 46 i klagen), tillægget til den af 6. marts 1992 og de bemærkninger, han fremsatte den 8. november 1992 (punkt 11 i bemærkningerne) som svar på Kommissionens skrivelse af 8. oktober 1992 (punkt 19 i skrivelsen), finder Retten ikke, at Kommissionens vurdering hviler på et åbenbart urigtigt skøn. Den eneste — ret abstrakte — angivelse fra sagsøgerens

side er en påstand om, at et kabeldistributionsselskab, som har indgået en standardaftale om viderespredning af radioprogrammer, ikke er forpligtet til at betale afgifter til Buma for viderespredning af disse programmer, hvis det parallelt hermed indgår en standardaftale om viderespredning af tv-programmer. Dette argument kan imidlertid ikke tiltrædes. På grundlag af artikel 8, stk. 3, i standardaftalen om viderespredning af radioprogrammer (som bestemmer, at såfremt kabeldistributionsselskabet både indgår en aftale om viderespredning af radioprogrammer og en aftale om viderespredning af tv-programmer, omfatter den afgift, det betaler i medfør af sidstnævnte aftale, den afgift, som skal betales i henhold til førstnævnte aftale), sammenholdt med artikel 9 i standardaftalen om viderespredning af tv-programmer (som fastlægger, hvordan den afgift, som kabeldistributionsselskabet skal betale for tilladelsen til at viderespredе tv-programmer, skal beregnes), skal Retten for det første fastslå, at såfremt et kabeldistributionsselskab både har indgået en aftale om viderespredning af radioprogrammer og en aftale om viderespredning af tv-programmer, omfatter den afgift, som skal betales i henhold til artikel 9 i sidstnævnte aftale — som intervenienten har anført i sit indlæg (punkt 39) — ikke kun den afgift, som skal betales for viderespredningen af tv-programmer, men også den, der skal betales for viderespredningen af radioprogrammer. For det andet bemærkes, at rettighedshaverne i henhold til artikel 10, stk. 7, i standardaftalen om viderespredning af tv-programmer har 'enekompetence' til at fordele de afgifter, deres befuldmægtigede, i dette tilfælde Buma, således har modtaget. Heraf følger, at den del af disse afgifter, som står i forbindelse med viderespredningen af radioprogrammerne, ved denne fordeling kan tildeles rettighedshaverne til radioprogrammerne. Følgelig synes der ikke at være grundlag for sagsøgerens påstand om, at radioprogrammerne tilbydes gratis, når der også er indgået en aftale om viderespredning af tv-programmer. De lidet troværdige beregninger, sagsøgeren har fremført i sine bemærkninger til intervenientens indlæg, kan ikke føre til andet resultat. Retten har i øvrigt ikke kunnet få de nærmere oplysninger, den ønskede fra sagsøgerens advokat vedrørende dette punkt under den mundtlige forhandling (...).

70. For så vidt som denne del af klagen vedrører den nederlandske stats handlinger — nemlig at den har givet Buma et lovbestemt monopol på at repræsentere ophavsmænd til musikværker — skal Retten endelig bemærke, at det ikke er nød-

vendigt at afgøre, om den klage, der er indgivet til Kommissionen, udelukkende var baseret på artikel 3 i forordning nr. 17, eller om den også indeholdt klagepunkter mod den nederlandske stat og dermed indeholdt en opfordring til Kommissionen til at indlede en procedure i medfør af traktatens artikel 169 eller gøre brug af de beføjelser, traktatens artikel 90, stk. 3, tillægger den.

71. Dels er det nemlig fast praksis, at Kommissionen ikke er forpligtet til at indlede en procedure i henhold til traktatens artikel 169, og at den i denne henseende har en skønsbeføjelse, hvilket indebærer, at borgere ikke kan kræve, at den indtager et bestemt standpunkt. Personer, som har indgivet en klage, har således ikke i forbindelse med en procedure i henhold til traktatens artikel 169 mulighed for at indbringe Kommissionens beslutning om at henlægge klagen for Fællesskabets retsinstanser (jf. Domstolens dom af 14.2.1989, sag 247/87, Star Fruit mod Kommissionen, Sml. s. 291, præmis 10 og 14, og Rettens kendelse af 23.1.1995, sag T-84/94, Bilanzbuchhalter mod Kommissionen, Sml. II, s. 101, præmis 23). Dels er det fast praksis, at Kommissionen ikke har nogen forpligtelse til at gribe ind i forbindelse med udøvelsen af skønnet i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3, over foreneligheden af de statslige foranstaltninger med traktatens bestemmelser (jf. Rettens dom af 27.10.1994, sag T-32/93, Ladbroke Racing mod Kommissionen, Sml. II, s. 1015, præmis 36, 37 og 38, og kendelsen i sagen Bilanzbuchhalter mod Kommissionen, præmis 31). Følgelig kan fysiske eller juridiske personer, som anmoder Kommissionen om at skride ind i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3, ikke anlægge sag til prøvelse af Kommissionens beslutning om ikke at gøre brug af den kompetence, den har i henhold hertil.

72. Retten må derfor fastslå, at sagsøgeren under alle omstændigheder ikke er berettiget til at anfægte Kommissionens afslag på at indlede en procedure i henhold til artikel 169 eller til at meddele et direktiv eller en beslutning i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3. Heraf følger, at spørgsmålet om, hvorvidt klagen lå uden for anvendelsesområdet for forordning nr. 17, og om Kommissionen i givet fald med rette har afslået at undersøge den nederlandske stats rolle i sagen, ikke er relevant.

73. Følgelig kan det andet led i det andet anbringende heller ikke tages til følge.«

Det tredje anbringende

22 Det tredje anbringende var, at traktatens artikel 155 og artikel 3 i forordning nr. 17 var tilsidesat, idet Kommissionen ikke havde iværksat en undersøgelse af, om de kontrakter om udnyttelse af rettighederne, som Buma indgik med ophavsmændene til musikværker, var forenelige med fællesskabsretten, fordi den var af den opfattelse, at appellantens klage i denne henseende ikke frembød tilstrækkelig fællesskabsinteresse (præmis 35 i den anfægtede dom).

23 Retten forkastede dette anbringende med følgende begrundelse:

»78. Retten må konstatere, at sagsøgeren med dette anbringende blot anfægter Kommissionens ret til at prioritere en klage, men ikke har kritiseret Kommissionens begrundelse for at afvise klagen på dette punkt, undtagen for så vidt som Kommissionen har begrundet sin beslutning med, at han kunne anlægge sag ved en national retsinstans med henblik på at gøre sine rettigheder i den henseende gældende.

79. Det er imidlertid fast praksis, at Kommissionen er beføjet til at prioritere de klager, der indbringes for den, forskelligt (jf. Automec II-dommen, præmis 83). Retten finder heller ikke, at sagsøgeren har godtgjort, at det faktisk skulle være umuligt for ham at anlægge sag ved en national ret med henblik på at anfægte Buma's påståede misbrug af en dominerende stilling. Retten har i øvrigt ikke kunnet få de nærmere oplysninger, den ønskede fra sagsøgerens advokat vedrørende dette punkt under den mundtlige forhandling (...).«

Det fjerde anbringende

24 Det fjerde anbringende var, at begrundelsespligten var tilsidesat, idet Kommissionen havde afvist klagen uden at angive grundene til, at Buma's adfærd over for medlemmerne af sammenslutningen ikke kunne begrunde en undersøgelse af, om der eventuelt forelå en overtrædelse af traktatens artikel 86 (præmis 35 i den anfægtede dom).

25 Retten forkastede dette anbringende med følgende begrundelse:

»83. I overensstemmelse med fast praksis, hvorefter begrundelsespligten består i, at det klart og utvetydigt skal angives, hvilke betragtninger den fællesskabsmyndighed, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, dels således at sagsøgeren kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, for at han kan forsvare sine rettigheder, dels således at Fællesskabets retsinstanser kan udøve deres prøvelsesret (jf. Domstolens dom af 14.2.1990, sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 15), finder Retten, at Kommissionen på dette punkt har givet en passende begrundelse, idet Retten — som det fremgår af bemærkningerne til det andet led af det andet anbringende (jf. præmis 69-73) og til det tredje anbringende (jf. præmis 78, 79 og 80) — har kunnet udøve sin legalitetskontrol af Kommissionens svar på sagsøgerens klage, for så vidt som denne vedrørte Buma's påståede misbrug af en dominerende stilling.«

Erstatningspåstanden

26 Den for Retten nedlagte erstatningspåstand støttedes på, at Kommissionen havde tilsidesat princippet om god forvaltningsskik, hvilket bevirkede, at sagsøgerens billedbureau, hvor han virkede som formidler af rettigheder til fotografier, måtte ophøre (præmis 35 i den anfægtede dom).

27 Retten tog ikke erstatningspåstanden til følge, idet den hverken fandt, at der var ført bevis for, at der forelå et retsstridigt forhold, eller at der var lidt et tab. Retten anførte følgende:

»89. Indledningsvis bemærkes, at det følger af fast praksis, at Fællesskabet kun kan ifalde ansvar i henhold til traktatens artikel 215, stk. 2, hvis en række betingelser er opfyldt, nemlig at der er indtrådt et tab, at der er årsagsforbindelse mellem det påberåbte tab og den adfærd, der lægges institutionerne til last, og at denne adfærd er retsstridig (jf. Domstolens dom af 28.4.1971, sag 4/69, Lütticke mod Kommissionen, Sml. 1971, s. 73 (sammendrag), org. ref.: Rec. s. 325, præmis 10).

90. I den foreliggende sag må det først undersøges, om det forhold, sagsøgeren har anført til støtte for, at Kommissionen har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik, er godtgjort.

91. Retten skal i denne henseende bemærke, at sagsøgeren har påstået, dels at Kommissionen har undladt klart at meddele de berørte virksomheder, at den ønskede, at de virksomheder, der virkede som formidlere af ophavsrettigheder, skulle indstille deres virksomhed til fordel for forvaltningsselskaber, der hører til kredsen omkring dem, der har monopol på ophavsrettigheder til musikværker, dels at Kommissionen har skjult, at den ikke havde til hensigt at forfølge aftaler om videresprednin pr. kabel, idet den samtidig tilskyndede ham til ikke at indgive klage for derved at undgå en administrativ undersøgelse og i givet fald en positiv beslutning, hvilket var i modstrid med sagsøgerens interesser.

92. Retten skal dels fastslå, at sagsøgeren ikke har anført nogen som helst beviser eller indicier for, at Kommissionen som påstået havde til hensigt at sørge for, at virksomheder, der virkede som formidlere af ophavsrettigheder, ophørte.

93. Dels bemærkes, at der ikke kan gives sagsøgeren medhold i hans andet klagepunkt mod Kommissionen. Det fremgår nemlig af korrespondancen mellem sagsøgeren og Kommissionen, som er fremlagt i afdeling D i de supplerende bilag, sagsøgeren indgav på Rettens anmodning, at han før indgivelsen af klagen den 26. oktober 1990 havde fået kendskab til, at Kommissionen havde sendt en administrativ skrivelse til de parter, som havde anmeldt standardaftalerne.

94. Sagsøgeren indbragte således første gang spørgsmålet for Kommissionen i en skrivelse af 8. august 1985, hvori han beklager sig over de 'ophavsretlige organisationers faktiske monopol'. Først i sin anden skrivelse til Kommissionen af 25. august 1985 nævnte sagsøgeren standardaftalerne uden dog at angive grunden til, at han henviste til dem. Den 2. juni 1989 — eller efter at der var gået ca. fire år — henviste sagsøgeren endelig på ny til standardaftalerne og meddelte Kommissionen, at han havde anlagt sag ved en nederlandsk retsinstans for at få dem erklæret ugyldige. Kommissionen svarede den 21. november 1989, at der den 16. juni 1986 var sendt en administrativ skrivelse til parterne i de anmeldte standardaftaler, og meddelte ham endvidere, at en tjenestemand i Kommissionen ved navn Bloemendaal ville kontakte ham for at få yderligere oplysninger med henblik på at undersøge, om standardaftalerne stadig var forenelige med Fællesskabets konkurrenceret. Det fremgår af det anførte, at Kommissionen underrettede sagsøgeren om anmeldelsen af standardaftalerne og om, at den havde sendt en administrativ skrivelse, seks måneder efter, at den havde modtaget den skrivelse fra sagsøgeren, som for første gang specielt vedrørte standardaftalerne. Det bemærkes, at sagsøgeren på dette tidspunkt endnu ikke havde meddelt, at han ville indgive en klage til Kommissionen i medfør af artikel 3 i forordning nr. 17, og at Kommissionen udtrykkeligt havde tilkendegivet, at den ville foretage en supplerende undersøgelse af de omhandlede aftaler, hvilket den meddelte sagsøgeren. Retten finder derfor ikke, at de oplysninger, parterne har givet den, godtgør, at Kommissionen forsætligt skjulte for sagsøgeren, at den havde sendt en administrativ skrivelse til parterne i standardaftalerne, som havde anmeldt aftalerne til Kommissionen.

95. Endelig fremgår det af en skrivelse fra Kommissionen af 22. maj 1992, hvori der henvises til en skrivelse fra sagsøgerens advokat af 19. september 1990, som ikke er blevet fremlagt af parterne, at sagsøgeren endnu ikke havde indgivet klage på dette tidspunkt, fordi han 'eerst door middel van informele contacten de

materie dusdanig wenste te bewerken en rangschikken, dat in een klacht geen onnodige ballast zou behoeven te worden meegevoerd' ('først ved uformelle kontakter ville forberede og tilrettelægge materialet, således at klagen ikke blev belastet med overflødige oplysninger'). Heraf følger, at den tid, der gik mellem sagsøgerens første skrivelse til Kommissionen af 8. august 1985 og hans advokats skrivelse til Kommissionen af 19. september 1990, ifølge de dokumenter, der foreligger for Retten, må tilskrives sagsøgerens egne forhold, og at den derfor ikke er et resultat af Kommissionens optræden i denne periode. Desuden skal Retten bemærke, at selv om det — for så vidt angår perioden efter den 19. september 1990 — måtte vise sig, at Kommissionen på nogen som helst måde har forsøgt at overtale sagsøgeren til ikke at indgive klage i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17, hvilket sagsøgeren på ingen måde har godtgjort, er det åbenbart, at disse bestræbelser ikke virkede efter hensigten, eftersom han netop indgav en sådan klage den 26. oktober 1990, dvs. knap en måned senere.

96. Sagsøgeren har derfor ikke godtgjort, at der foreligger de faktiske omstændigheder, han har gjort gældende. Følgelig finder Retten ikke, at det kan fastslås, at der foreligger noget retsstridigt forhold, der kan bevirke, at Fællesskabet ifalder erstatningsansvar uden for kontraktforhold i henhold til traktatens artikel 215, stk. 2.

97. Med hensyn til tabet bemærkes endvidere, at det efter fast praksis påhviler sagsøgeren over for Fællesskabets retsinstanser at føre bevis for, at det tab, han hævder at have lidt, faktisk er indtrådt, og for tabets omfang (jf. i denne retning Domstolens dom af 21.5.1976, sag 26/74, Roquette frères mod Kommissionen, Sml. s. 677, præmis 22, 23 og 24). Det bemærkes, at sagsøgeren blot har anslået det tab, han hævder at have lidt, til 1 500 000 HFL, et beløb svarende til fem gange hans anslåede årsindtægt, uden at have fremlagt beviser til støtte for dette krav. Det kan imidlertid ikke bestrides, at et sådant overslag hverken beviser, at det tab, som kræves erstattet, faktisk er indtrådt, eller hvilket omfang det har. Følgelig finder Retten ikke, at sagsøgeren har ført bevis for, at der er indtrådt et tab, og dermed heller ikke for tabets omfang.«

Appellen

28 I appelskriftet har Koelman nedlagt påstand om, at den anfægtede dom ophæves, og at Domstolen selv træffer endelig afgørelse i sagen, idet den anfægtede beslutning annulleres, og Kommissionen tilpligtes at erstatte det tab, han således har lidt, samt betale sagens omkostninger.

29 Til støtte for appellen har Koelman påberåbt sig 22 anbringender.

Domstolens bemærkninger

30 I medfør af procesreglementets artikel 119 kan Domstolen, når det er åbenbart, at appellen skal afvises eller forkastes, når som helst ved begrundet kendelse beslutte at afvise eller forkaste den.

31 Før der tages stilling til de af Koelman fremsatte anbringender, må det erindres, at det følger af Domstolens faste praksis, at appel i medfør af EF-traktatens artikel 168 A og artikel 51, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen kun kan støttes på, at Retten har overtrådt visse retsregler, idet enhver bedømmelse af faktisk karakter er udelukket (jf. bl.a. dom af 1.10.1991, sag C-283/90 P, Vidrányi mod Kommissionen, Sml. I, s. 4339, præmis 12, og kendelse af 17.9.1996, sag C-19/95 P, San Marco mod Kommissionen, Sml. I, s. 4435, præmis 39 og 40).

Det første, syvende, ottende, niende og nittende anbringende

32 Koelman's første anbringende er, at Retten ikke har gjort korrekt rede for de faktiske omstændigheder. Hans syvende anbringende vedrører det forhold, at Retten ikke i præmis 59 i den anfægtede dom har forkastet Kommissionens konstatering

af, at »at kabeldistributionsaftalerne gør det muligt at tilbyde forbrugerne et større udbud af radio- og tv-programmer og nedsætter risikoen for forstyrrelser og afbrydelser af udsendelserne som følge af tvister vedrørende ophavsretten til et minimum«. Koelman's ottende og niende anbringende vedrører det forhold, at Retten ikke i præmis 60 og 61 i den anfægtede dom har forkastet Kommissionens konstatering af, at »indgåelse af en kollektiv kabeldistributionsaftale mellem rettighedshaverne og det enkelte kabelselskab er uomgængelig nødvendig med henblik på at forbedre den effektive og retmæssige viderespredning af radio- og tv-programmer«. Koelman's nittende anbringende er, at Retten har begået en fejl ved i præmis 92 at anføre, at »sagsøgeren ikke har anført nogen som helst beviser eller indicier for, at Kommissionen som påstået havde til hensigt at sørge for, at virksomheder, der virkede som formidlere af ophavsrettigheder, ophørte«.

33 Alle disse anbringender vedrører udelukkende Rettens fastlæggelse af de faktiske forhold, og det er ikke godtgjort, at denne fastlæggelse er urigtig. Det er derfor åbenbart, at de må afvises.

Det andet, tredje og tyvende anbringende

34 Med det andet anbringende anfægter Koelman Rettens konstatering i præmis 7 i den anfægtede dom om, at »standardaftalerne blev anmeldt til Kommissionen den 18. december 1985 med henblik på at opnå negativattest eller fritagelse«. Med det tredje anbringende anfægter han den fremstilling af retsmødets forløb, der er givet i præmis 18 i den anfægtede dom. Det tyvende anbringende vedrører det forhold, at Retten i præmis 93 i den anfægtede dom fastslog, »at [sagsøgeren] før indgivelsen af klagen den 26. oktober 1990 havde fået kendskab til, at Kommissionen havde sendt en administrativ skrivelse til de parter, som havde anmeldt standardaftalerne«.

35 I forbindelse hermed har Koelman blot bestridt rigtigheden af de faktiske omstændigheder som fastlagt af Retten, uden at han har godtgjort eller forsøgt at godtgøre, at de er urigtige, bl.a. — for så vidt angår det andet og det tyvende anbringende — i lyset af de aktstykker, der er forelagt for Retten.

36 Det er derfor åbenbart, at disse anbringender må afvises.

Det fjerde anbringende

37 Med det fjerde anbringende anfægter Koelman præmis 29 og 30 i den anfægtede dom, hvori Retten udtalte, at den ikke havde kompetence til at give fællesskabsinstitutionerne, medlemsstaterne eller borgerne påbud, eller til på en fysisk eller juridisk persons initiativ at træffe afgørelse om, hvorvidt en medlemsstats eller en borgers adfærd er forenelig med fællesskabsretten, og heller ikke til helt eller delvis at erklære aftaler indgået af borgerne ugyldige.

38 I den forbindelse er det tilstrækkeligt at konstatere, at Retten i den anfægtede doms præmis 29 og 30 blot har anvendt Domstolens faste praksis, som den udtrykkelig henviser til. Det er derfor åbenbart, at det fjerde anbringende må forkastes.

Det femte og sekstende anbringende

39 Med det femte anbringende imødegår Koelman Rettens holdning, som fremgår af præmis 39-44 i den anfægtede dom, og hvorefter Kommissionen var berettiget til at afvise klagen med den begrundelse, at betingelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, for at opnå fritagelse var opfyldt, selv om den ikke først havde rettet en beslutning herom til parterne i de aftaler, han havde klaget over.

40 Ifølge Koelman foreligger der hos Retten en retsvildfarelse med hensyn til den opgave, der er tillagt Kommissionen ved traktatens artikel 155, første led, og som går ud på at føre tilsyn med, at fællesskabsretten overholdes. Koelman har navnlig anfægtet praksis med hensyn til de administrative skrivelser (»comfort letters«), hvori Kommissionen meddeler, at der — ud fra de oplysninger, der foreligger for den — ikke er nogen grund til, at den i medfør af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 1, eller artikel 86 skal gribe ind med hensyn til en aftale, en vedtagelse eller en praksis, og at sagen derfor kan henlægges.

41 Det sekstende anbringende vedrører det forhold, at Retten i præmis 79 fandt, at Kommissionen var beføjet til at prioritere de klager, der indbringes for den, forskelligt.

42 I den forbindelse bemærkes, at Retten i præmis 39 i den anfægtede dom med rette henviste til den faste praksis, hvorefter artikel 3 i forordning nr. 17 ikke giver den, der har fremsat en begæring i henhold til denne bestemmelse, krav på, at Kommissionen træffer en endelig beslutning efter traktatens artikel 189 om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse (jf. dommen i sagen Gema mod Kommissionen, præmis 17 og 18). Som Retten understregede, skal Kommissionen til gengæld, når der indgives en klage til den, foretage en omhyggelig undersøgelse af de omstændigheder, som er fremført, med henblik på at undersøge, om de nævnte omstændigheder giver grundlag for at antage, at der foreligger en adfærd, som kan fordreje konkurrencen inden for Fællesskabet og påvirke handelen mellem medlemsstaterne, og over for den klagende part angive grundene til, at den har besluttet at henlægge sagen. Den omstændighed, at en aftale eller en samordnet praksis — selv om det godtgøres, at der foreligger en overtrædelse af artikel 85, stk. 1 — ville have kunnet fritages i medfør af traktatens artikel 85, stk. 3, hvis denne mulighed havde foreligget for Kommissionen, er tilstrækkelig begrundelse for en afvisning af en klage, hvori der ikke endeligt tages stilling til, om der foreligger en overtrædelse af artikel 85, stk. 1.

43 Desuden står det altid en virksomhed, der mener at have lidt en skade på grund af konkurrencebegrænsende adfærd, frit for at gøre sine rettigheder i medfør af traktatens artikel 85, stk. 1, og artikel 86, der har direkte virkning i forholdet mellem

borgerne, gældende ved de nationale retsinstanser, særligt når Kommissionen beslutter ikke at efterkomme klagen (jf. dom af 30.1.1974, sag 127/73, BRT mod SABAM, Sml. s. 51, præmis 16, og senest dom af 18.3.1997, sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionen, Sml. I, s. 1503, præmis 39).

44 Med hensyn til de administrative skrivelser (»comfort letters«), hvis juridiske værdi — som Retten har understreget i præmis 41 i den anfægtede dom — Domstolen bl.a. har fastslået i dommen i sagen Giry og Guerlain m.fl., præmis 13, bygger de kun på de omstændigheder, Kommissionen har kendskab til, og de er udtryk for dennes vurdering og afslutter tjenestegrenenes undersøgelse. Under disse omstændigheder bevirker de ikke, at de nationale domstole, for hvilke det gøres gældende, at de pågældende aftaler er uforenelige med artikel 85, hindres i at anlægge en anden vurdering af aftalerne på grundlag af de oplysninger, de har til rådighed. Selv om den opfattelse, der gives udtryk for i sådanne skrivelser, ikke er bindende for de nationale domstole, er den ikke desto mindre en faktisk omstændighed, som disse kan tage i betragtning ved deres undersøgelse af, om aftalerne eller adfærden er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 85.

45 Det er herefter åbenbart, at det femte og det sekstende anbringende må forkastes.

Det sjette anbringende

46 Det sjette anbringende, som vedrører præmis 56-61 i den anfægtede dom, består af to led. Dels gør Koelman gældende, at Retten med urette ikke har anerkendt, at anvendelsen af standardaftalerne krænker ophavsrettighederne, samtidig med at de audiovisuelle selskaber beriges. Dels gør han gældende, at Retten med urette har pålagt ham bevisbyrden med hensyn til klagepunktet om, at den anfægtede beslutning beror på et åbenbart urigtigt skøn.

47 Med hensyn til det første led skal det blot konstateres, at Koelman ikke har fremsat argumenter med henblik på at godtgøre, at præmis 56-61 i den anfægtede dom beroede på en retsvildfarelse.

48 Det er derfor åbenbart, at anbringendet må afvises på dette punkt.

49 Med hensyn til det andet led bemærkes, at det under et direkte søgsmål ved Fællesskabets retsinstanser påhviler sagsøgeren at fremføre og udvikle de argumenter, der anføres til støtte for søgsmålet (jf. bl.a. dom af 2.3.1977, sag 44/76, Milch-, Fett-und Eier-Kontor mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 393, præmis 16, og af 30.5.1984, sag 346/82, Favre mod Kommissionen, Sml. s. 2269, præmis 31 og 32). I det foreliggende tilfælde fastslog Retten i præmis 58 i den anfægtede dom, at appellanten ikke havde godtgjort, at den omtvistede beslutning beroede på et åbenbart urigtigt skøn, navnlig med hensyn til anerkendelsen af den kollektive og ensartede aftales effektivitet som middel til at sikre den retmæssige viderespredning af radio- og tv-programmer pr. kabel, og den har således anvendt bevisbyrdereglerne korrekt.

50 Det er herefter åbenbart, at det sjette anbringende må forkastes på dette punkt.

Det tiende, ellevte, tolvte og trettende anbringende

51 Med det tiende anbringende anfægter Koelman Rettens opfattelse, som fremgår af præmis 64-67 i den anfægtede dom, og hvorefter Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den fandt, at de pågældende aftaler ikke bevirkede, at konkurrencen udelukkedes. Med det ellevte, tolvte og trettende anbringende har Koelman gjort gældende, at præmis 69 i den anfægtede dom, hvori Retten fandt, at Kommissionens vurdering, hvorefter det ikke var godtgjort, at der forelå en overtrædelse af traktatens artikel 86, ikke hvilede på et åbenbart urigtigt skøn, ikke blot er utilstrækkeligt begrundet, men også beror på en faktisk vildfarelse, idet den

hverken tager hensyn til fordelingen af afgifterne for spredning pr. kabel eller den interessekonflikt, der følger af, at Buma dels indtager en monopolstilling med hensyn til at optræde som formidler for indehaverne af ophavsret til musikværker, dels har indgået en aftale, som skal forsvare de selskabers interesser, som udsender tv-programmer.

52 Det bemærkes, at efter fast retspraksis kan de krav til begrundelse af appellen, som fremgår af artikel 51 i EF-statutten for Domstolen og af artikel 112, stk. 1, litra c), i Domstolens procesreglement, ikke anses for opfyldt, når appelskriftet blot gentager eller nøjagtigt gengiver de anbringender og argumenter, der er blevet fremført for Retten, herunder de anbringender og argumenter, der var støttet på faktiske omstændigheder, som Retten udtrykkeligt har afvist at lægge til grund. En sådan appel har i realiteten kun til formål at opnå, at de i stævningen fremsatte påstande pådømmes endnu en gang, hvilket i henhold til artikel 49 i EF-statutten for Domstolen falder uden for dennes kompetence (jf. bl.a. kendelse af 12.12.1996, sag C-49/96 P, Progoulis mod Kommissionen, Sml. I, s. 6803, præmis 25).

53 Det må konstateres, at Koelman i den foreliggende sag blot gentager de argumenter, han allerede har fremført for Retten (jf. præmis 49 og 50 i den anfægtede dom), uden at han forsøger at godtgøre, at dennes vurdering hviler på en urigtig retsopfattelse. Det er derfor åbenbart, at det tiende, ellevte, tolvte og trettende anbringende må afvises.

Det fjortende anbringende

54 Med det fjortende anbringende gør Koelman gældende, at Retten med urette ikke i præmisserne til den anfægtede dom har henvist til Gema-beslutningerne (ovennævnte beslutning 71/224 og Kommissionens beslutning 72/268/EØF af 6.6.1972 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 86 (IV/26.760 — Gema), JO L 166, s. 22).

55 I den forbindelse bemærkes, at eftersom Rettens begrundelse for at afvise anbringendet om, at der er anlagt et åbenbart urigtigt skøn, er tilstrækkelig, og der ikke foreligger en urigtig retsopfattelse, påhvilede det ikke Retten desuden at undersøge eventuelle konsekvenser af visse af Kommissionens beslutninger på konkurrenceområdet, selv om de var blevet omtalt under forhandlingerne for Retten.

56 Det er derfor åbenbart, at det fjortende anbringende må forkastes.

Det femtende og toogtyvende anbringende

57 Med det femtende anbringende gør Koelman gældende, at det er med urette, at Retten i præmis 71 i den anfægtede dom har fundet, at borgere, »som anmoder Kommissionen om at skride ind i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3, ikke [kan] anlægge sag til prøvelse af Kommissionens beslutning om ikke at gøre brug af den kompetence, den har i henhold hertil«. Med det toogtyvende anbringende gør Koelman gældende, at Retten ikke har behandlet klagepunktet om, at aftalerne vedrørende spredning pr. kabel er i strid med traktatens artikel 6.

58 I den forbindelse skal det blot konstateres, at Koelman's klage, som Kommissionen har henlagt, byggede på artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 17. Selv om den indeholdt klagepunkter om, at Kongeriget Nederlandene havde tilsidesat traktatens artikel 6 og artikel 90, stk. 3, og derfor lå uden for den nævnte forordnings anvendelsesområde, kunne Retten i den henseende med rette i præmis 71 i den anfægtede dom bl.a. henvise til Domstolens faste praksis, hvorefter Kommissionen ikke er forpligtet til at indlede en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 169, men har en skønsbeføjelse, hvilket indebærer, at borgere ikke kan kræve, at den indtager et bestemt standpunkt.

59 Det er derfor åbenbart, at det femtende og det toogtyvende anbringende må forkastes.

Det syttende og enogtyvende anbringende

60 Koelman's syttende anbringende er, at Retten ikke i præmisserne til den anfægtede dom har taget hensyn til ophavsmændenes interesser. I sit enogtyvende anbringende anfører han grundene til, at han ikke fandt det formålstjenligt at tynge stævningen med betragtninger, der havde til formål at godtgøre, at der forelå et tab.

61 Det er tilstrækkeligt at konstatere, at Koelman ikke til støtte for disse anbringender har givet nærmere oplysninger om Rettens påståede tilsidesættelse af retsreglerne, således at der kan tages stilling til, om anbringenderne er velbegrundede. Under disse omstændigheder er det åbenbart, at de må afvises.

Det attende anbringende

62 Koelman's attende anbringende er, at Retten ikke i tilstrækkelig grad har undersøgt hans klagepunkter, før den i præmis 83 i den anfægtede dom konkluderede, at begrundelsen for den omtvistede beslutning var passende.

63 Med hensyn til grundene til, at Kommissionen afviste, at Buma havde misbrugt en dominerende stilling over for sine medlemmer, må det konstateres, at Retten i præmis 83 og 84 i den anfægtede dom forkastede anbringendet om, at der forelå en tilsidesættelse af traktatens artikel 190, med den begrundelse, at den på grundlag af Kommissionens begrundelse havde kunnet udøve sin legalitetskontrol af afvisningen af appellantens klage.

64 Herved har Retten på passende måde udøvet sin kontrol med, at Kommissionen har overholdt sin forpligtelse til at begrunde bebyrdende forvaltningsakter, som i henhold til fast praksis skal gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve legalitetskontrollen (jf. dommen i sagen Delacre m.fl. mod Kommissionen, præmis 15).

65 Herefter er det åbenbart, at det attende anbringende må forkastes.

66 Heraf følger, at appellen må forkastes i det hele.

Sagens omkostninger

67 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, som i medfør af artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Koelman har tabt appelsagen, bør han betale sagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 16. september 1997.

R. Grass — L. Sevón

Justitssekretær — Formand for Første Afdeling